

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Václava Štencla v právní věci žalobce: **Mgr. J. B.**, zastoupený Mgr. Ing. Petrem Kociánem, advokátem, sídlem Revoluční 1047/14, Nový Jičín, proti žalovanému: **Úřad městské části Praha 12**, sídlem Generála Šišky 2375/6, Praha 12, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2025, č. j. P12 141117/2025 O VY, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 9. 2025, č. j. 18 A 11/2025-45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce požádal dne 25. 9. 2024 žalovaného, který je povinným subjektem dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), o „sdělení všech spisových značek a kopií výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací“ vydaných žalovaným od roku 2020 do dne podání žádosti (pozn.

soudu: žalobce v dalších částech žádosti požadoval rovněž poskytnutí dalších informací; vyřízení žádosti ve vztahu k těmto dalším částem v řízení nerozporoval).

[2] Žalovaný sdělením ze dne 10. 10. 2024, č. j. P12 107431/2024 OVY, žalobci písemně oznámil (§ 17 odst. 3 informačního zákona) požadavek na úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací (§ 17 odst. 1 informačního zákona) ve výši 750 Kč. Rozsáhlost vyhledání odůvodnil zejména tím, že žalobce nepožadoval kopie konkrétních a přesně označených dokumentů, nýbrž dokumentů obecně vymezených, které musí povinný subjekt identifikovat, shromáždit a utřídit (data nejsou zpracována v žádné statistice). V informačním systému žalovaného nelze požadované informace vyhledat zadáním určitého hesla či kódu. Vedle spisů vedených ve věcech povolování staveb bude třeba projít rovněž spisy ve věcech odstraňování staveb. Konkrétní výši úhrady žalovaný odůvodnil tím, že pro vyhledání požadovaných informací je potřeba projít celkem 72 správních řízení (správních spisů), což zabere odhadem tři hodiny práce, neboť při zkušebním vzorku pověřený pracovník za hodinu práce vyhledal, identifikoval a rozřídil dokumenty ve 24 spisech. Podle sazebníku úhrad činí hodinová sazba za mimořádně rozsáhlé vyhledávání 250 Kč, výše úhrady proto byla stanovena na částku 750 Kč (3 x 250 Kč).

[3] Žalobce podal proti sdělení požadavku na stanovení úhrady stížnost. Magistrát hlavního města Prahy jako nadřízený orgán výši úhrady potvrdil rozhodnutím ze dne 4. 11. 2024, č. j. MHMP 1906370/2024 (§ 16a odst. 7 informačního zákona). Ztotožnil se s tím, že v případě vyřízení žalobcovy žádosti se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

[4] Žalobce požadovanou úhradu nezaplatil a žalovaný žádost v dotčené části odložil (§ 17 odst. 5 informačního zákona). Způsob vyřízení žádosti žalovaný poznamenal do spisu (písemností ze dne 16. 1. 2025, č. j. P12 141117/2025 OVY) a vyrozuměl žalobce o odložení sdělením označeným v záhlaví tohoto rozsudku.

[5] Žalobce se proti odložení dotčené části žádosti bránil žalobou u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Městský soud s odkazem na dosavadní judikaturu Nejvyššího správního soudu posoudil odložení žádosti povinným subjektem pro nezaplacení požadované úhrady jako rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), při jehož přezkumu se soud zabývá také oprávněností a přiměřeností výše požadované úhrady. Samo oznámení povinného subjektu o výši úhrady (§ 17 odst. 3 informačního zákona) a rozhodnutí nadřízeného orgánu o stížnosti (§ 16a odst. 7 informačního zákona) nejsou rozhodnutími přezkoumatelnými soudem.

[6] Dle městského soudu žalovaný náležitě odůvodnil, proč se v daném případě jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledání. Dle soudu žalovaný správně vyhodnotil, že žádost žalobce byla formulována typově (vymezena toliko typovým označením požadovaných dokumentů), bez bližší specifikace konkrétních řízení, v nichž byly jednotlivé dokumenty vydány. Žalovaný by takovou požadovanou souhrnnou informací musel poskládat z dostupných dílčích informací v jednotlivých správních spisech, neboť informační systém mu neumožňuje vyhledávat ve všech spisech pouhým zadáním jednoho hesla v podobě typového názvu dokumentu nebo ustanovení dotčeného právního předpisu. Informační systém žalovaného mu umožnil, a sice při zadání kombinace vícero parametrů (klíčových

pokračování

slov), identifikovat celkem 72 správních spisů, které by mohly obsahovat žalobcem požadované výzvy k bezodkladnému zastavení prací. Tyto spisy by pracovník žalovaného byl povinen manuálně projít, identifikovat v nich požadované dokumenty a tyto zpracovat pro účely jejich poskytnutí. Na základě prověřeného zkušební vzorku (24 spisů) vycházelo prohledání a zpracování údajů obsažených v jednom spise průměrně na 2,5 minuty, což městský soud neshledal nepřiměřeným nebo nadhodnoceným.

[7] Městský soud neshledal důvodnou žalobcovu námitku, že ve 21. století by měl žalovaný disponovat takovým informačním systémem, který mu umožní jednoduše vyhledat jím požadované informace. Požadované výzvy k zastavení stavebních prací vydává stavební úřad v rámci kontrol probíhajících staveb v jednotlivých stavebních řízeních, případně i mimo tato řízení. Ačkoli žalovaný disponuje nezpracovanými informacemi o těchto jednotlivých úkonech a eviduje je v jednotlivých správních spisech, dle městského soudu mu žádný právní předpis nestanoví povinnost evidovat tyto úkony ve speciálním seznamu. Povaha požadovaných výzev s ohledem na jejich výrazně individuální charakter nezakládá dle soudu potřebu vedení jejich souhrnné evidence pro každodenní činnost žalovaného ani potřebu na jejich rychlé strojové vyhledání. Z hlediska úkolů plynoucích z funkcí zastávaných stavebním úřadem lze jednotlivé výzvy dohledat manuálně, vyvstane-li taková potřeba.

[8] Městský soud se dále zabýval možností automatizovaného zpracování dat v informačních systémech žalovaného, přičemž nepokládal za možné, aby žalovaný vyřizoval žádosti o informace a jejich zpracování urychloval za pomoci volně dostupných cloudových nástrojů umělé inteligence (např. ChatGPT). Taková možnost je vyloučena kvůli ochraně dat shromážděných ve správním řízení, které je s výjimkou ústního jednání neveřejné. Tato data proto nelze zasílat na cloudová úložiště mimo dosah a kontrolu správního orgánu. Sekundárně městský soud vyloučil rovněž možnost vyřízení žádosti o informace toliko za pomoci lokálně integrovaných nástrojů umělé inteligence přímo do informačních systémů žalovaného, a to s ohledem na jejich nespolehlivost, kdy nelze zaručit pravdivost výsledku. Z důvodu této nespolehlivosti nelze po správních orgánech požadovat zavedení těchto funkcionalit do vlastních informačních systémů.

[9] Důvodnou městský soud neshledal ani žalobní námitku, dle které nelze za náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání považovat náklady na pouhé zjištění skutečnosti, zda povinný subjekt požadovanými dokumenty vůbec disponuje. Z textu § 17 informačního zákona, jakož i z důvodové zprávy, městský soud v napadeném rozsudku dovodil, že zákonodárce v případě mimořádně rozsáhlého vyhledání nevyloučil možnost požadovat úhradu nákladů na zjištění, zda povinný subjekt informací vůbec disponuje. Dle městského soudu má vlastní informační hodnotu i sdělení (učiněné po mimořádně rozsáhlém vyhledání), že povinný subjekt žádným požadovaným, typově vymezeným dokumentem nedisponuje. I v takovém případě by se dle městského soudu jednalo o poskytnutí informace.

[10] Žalobcovu argumentaci opírající se o velikost správního obvodu žalovaného (co do počtu v obvodu žijících obyvatel), uplatněnou až u ústního jednání soudu, považoval městský soud za opožděnou, neboť žaloba neobsahovala ani jen předobraz této námítky. Přesto nad rámec podotkl, že podmínky u povinného subjektu nelze hodnotit podle počtu obyvatel správního obvodu současného zohlednění počtu úředníků správního orgánu.

[11] Dobu tří hodin městský soud v tomto konkrétním případě hodnotil ve shodě s žalovaným jako mimořádně rozsáhlé vyhledávání. Žalovaný dle soudu dostatečně popsal, jakou zátěž by v jeho konkrétních podmínkách vyřízení žádosti představovalo a v čem by spočívala mimořádná rozsáhlost vyhledání. Městský soud má za to, že činnost zaměstnance žalovaného, který by na dobu tří hodin (tedy téměř na polovinu pracovní doby) byl povinen přerušit svoji obvyklou činnost související s agendou stavebních řízení a vyřizovat žalobcovu žádost, nelze považovat za běžnou a nezatěžující součást obvyklé agendy žalovaného, nýbrž naopak za činnost žalovaného významně zatěžující. Soud také odmítl žalobcovu argumentaci, že mezi běžné úkoly referenta žalovaného spadá i vyhledávání žalobcem požadovaných informací, zde navíc za období delší než čtyři roky zpětně.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[12] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v jejímž úvodu poukázal na ústavněprávní rozměr práva na informace a citoval obecné závěry některých nálezů Ústavního soudu, např. stran zákazu libovůle nebo povinnosti orgánů veřejné moci nebránit bezdůvodně toku požadovaných informací. Dále stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nesrozumitelnost spočívající v tom, že městský soud se k námitce neústavního postupu žalovaného v napadeném rozsudku obecně zabýval ústavností právní úpravy umožňující požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, což však nebylo předmětem žalobních námitek.

[13] Dále stěžovatel namítá i nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí, které městský soud nesprávně považoval za přezkoumatelné. Dle stěžovatele není rozhodnutí o odložení žádosti řádně odůvodněno. Stěžovatel nesouhlasí s městským soudem ani v tom, že rozhodnutí o odložení žádosti o informace nemusí být formalizované.

[14] Stěžovatel poukazuje na zaměňování pojmů *vyhledání* a *vyhledávání* městským soudem. Upozorňuje, že informační zákon hovoří v § 17 toliko o vyhledání. Z právní úpravy obsažené v citovaném ustanovení tak dle stěžovatele vyplývá, že povinné subjekty mohou (za určitých podmínek) požadovat úhradu pouze za *poskytnutí informace*, tedy jen tehdy, pokud žadatelem požadovanou informaci mají a informace existuje. Pakliže povinné subjekty požadovanou informaci nedisponují, nemohou za takové zjištění požadovat úhradu. Úhrada může být spojena výhradně s poskytnutím informace. Dle stěžovatelova názoru městský soud záměnou vidu dokonavého (vyhledání) za vid nedokonavý (vyhledávání) popřel podstatu a smysl informačního zákona a práva na informace, neboť připustil oprávněnost požadavku na úhradu vyhledávání i pro případ, kdy povinný subjekt nic nevyhledá. V této konkrétní věci přitom nebylo ani zjištěno, zda žalovaný požadovanými informacemi vůbec disponuje. Není totiž zřejmé, zda oněch 72 identifikovaných spisů výzvu k bezodkladnému zastavení stavebních prací vůbec obsahuje, či nikoli.

[15] Městský soud dle stěžovatele též vadně aproboval postup žalovaného, který pod mimořádně rozsáhlé vyhledání informací zahrnul i ověření odeslání dohledaných dokumentů (vyloučení neodeslaných). Odkaz městského soudu na bod 35 odůvodnění nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. III. ÚS 3339/20 považuje stěžovatel za nepřiléhavý,

pokračování

neboť se týká vyloučení údajů typicky z důvodu anonymizace. Stěžovatel neodeslané (nevypravené, předpřipravené) dokumenty vůbec nepožadoval, jejich koncepty, šablony a jiné pomůcky jej nezajímaly. Není zřejmé, proč by měl platit úhradu za kontrolu vypravení dokumentů obsažených ve správním spisu. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na jinou pasáž označeného nálezu potvrzující závěr judikatury Nejvyššího správního soudu, dle které nevhodný postup povinného subjektu při vyhledávání informace nelze klást k tíži žadatele, a tedy náklady na rozsáhlé vyhledání informací musejí být zároveň náklady účelně vynaloženými.

[16] Stěžovatel dále nesouhlasil se závěrem městského soudu, že žalovaný nemá povinnost vést strukturovanou databázi, pomůcky nebo spisovou službu v podobě, která by mu umožňovala ve spisech vyhledávat dle zadávaných kritérií tak jako např. Nejvyšší správní soud. Správní orgán musí dle stěžovatele vědět, jak rozhoduje v obdobných případech. Stěžovatel rozporoval také argument městského soudu stran individualizované povahy požadované výzvy. Dle jeho názoru není možné, aby žalovaný jako stavební úřad pokaždé při posuzování vydání výzvy k bezodkladnému zastavení prací ručně prohledával správní spisy a zjišťoval, zda a jakým způsobem řešil obdobnou věc v minulosti.

[17] Dle stěžovatele městský soud nerozumí tomu, jak fungují moderní databázové systémy a nesmyslně se pouští do úvah o zasílání dat žalovaného na cloudová úložiště. V tom stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Stěžovatel v žalobě nic takového po žalovaném nepožadoval, toliko argumentoval, že se jedná o základní a jednoduchou možnost vyhledávání, „*případně nastavení spisové služby, či jiných pomůcek databází*“, které žalovaný vede, tedy o „*nastavení jednoduchých aplikačních a databázových proměnných*“. Dle stěžovatele postačuje jedna jediná proměnná, která bude v databázi označovat typ konkrétního vydaného správního aktu. Tuto funkci umožňující snadné vyřízení žádosti považuje za běžnou součást jakékoliv moderní databáze, kterou běžně používají i soudci městského soudu. Požadavek na úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání nelze dle stěžovatele odůvodnit zastaralostí a iracionalitou databází, s nimiž pracuje státní správa. V této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 244/2018-82, dle kterého nelze rezignovat na řádné vedení a rozvoj interních databází a tím se vyhýbat poskytování informací.

[18] Stěžovatel má rovněž za to, že žalovaný neprovedl vyhledání informací ani kvalifikovaný odhad ve smyslu zmíněného nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. III. ÚS 3339/20. Nevyhledal ani část požadovaných informací a neinterpoloval vzniklý vzorek k odhadu potřebného času na dokončení vyhledávání. Závěry městského soudu, které tento postup žalovaného potvrzují, nejsou dle stěžovatele v souladu se závěry uvedeného nálezu Ústavního soudu, konkrétně s jeho body 36 a 37.

[19] Stěžovatel taktéž městskému soudu vytkl, že se odchýlil od závěrů jiného senátu téhož soudu obsažených v rozsudku ze dne 31. 7. 2024, č. j. 5 A 36/2022-34. Vzhledem k tomu, že městský soud stěžovatele s odlišným pohledem předem neseznámil, je napadený rozsudek překvapivý a protiústavní.

[20] Stěžovatel kategoricky nesouhlasí ani se závěrem městského soudu, že poskytnutou informací po mimořádně rozsáhlém vyhledávání může být i sdělení, že informací splňující žadatelem popsaná kritéria povinný subjekt nedisponuje, resp. že povinný subjekt

nedohledal žádný takový případ nedohledal. Takový výklad považuje stěžovatel za protiústavní, neboť omezuje právo na informace nad rámec garantovaný Listinou základních práv a svobod. K tomu stěžovatel opětovně argumentoval zněním informačního zákona.

[21] Stěžovatel zpochybňuje také závěr městského soudu, že popsaná vyhledávací činnost žalovaného v rozsahu tří hodin již přesahuje rámec běžné (nezatěžující) součásti obvyklé agendy. Tento závěr se dle stěžovatele neopírá o žádné dokazování, úvahy městského soudu jsou smyšlené a nepřezkoumatelné. Soud rovněž porušil stěžovatelovo právo na spravedlivý proces tím, že argumentaci velikostí žalovaného správního orgánu považoval za opožděnou. Z pohledu stěžovatele se jednalo toliko o rozvinutí žalobního bodu obsaženého v bodě 32 žaloby a reakci na vyjádření žalovaného k žalobě.

[22] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil se závěry napadeného rozsudku. Stěžovatel dle žalovaného chybně posuzuje skutkové okolnosti tohoto případu, v němž po žalovaném požadoval poskytnutí toliko obecně vymezených dokumentů, které informační systém žalovaného neumožňuje jednoduše vyhledat. Informační systém je s ohledem na potřeby stavebního úřadu nastaven na filtraci podle proměnných, jako jsou například účastníci řízení, čísla spisů, názvu stavebních záměrů a zejména parcelních čísel pozemků (kombinací parcelního čísla a katastrálního území). Kvalifikovaně odhadnutá délka tří hodin by pro žalovaného představovala nepřiměřenou zátěž a úsilí vymykající se běžné náplni jeho činnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[23] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

III.1 Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

[24] Před přistoupením k vlastnímu přezkumu napadeného rozsudku se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval otázkou, zda je napadené soudní rozhodnutí způsobilé soudního přezkumu. Případná nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu (ať už pro jeho nesrozumitelnost či pro nedostatek důvodů) je totiž vadou natolik závažnou, že je k ní Nejvyšší správní soud povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Takovou vadu však Nejvyšší správní soud v odůvodnění napadeného rozsudku neshledal. Nepřezkoumatelnost rozsudku nezpůsobuje ani skutečnost, že se městský soud v úvodu zabýval ústavní konformitou § 17 informačního zákona, jakkoli tato nebyla stěžovatelem v žalobě zpochybňována. Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, jak by krátký ústavněprávní exkurz mohl způsobit nesrozumitelnost rozsudku dosahující intenzity nepřezkoumatelnosti. Konkrétní žalobní námitky zpochybňující zákonnost a ústavnost postupu žalovaného ve věci samé pak městský soud obsáhle vypořádal v dalších částech odůvodnění napadeného rozsudku, který je tak plně přezkoumatelný.

III.2 K formě a odůvodnění odložení žádosti

[25] Nejvyšší správní soud proto mohl přikročit k věcnému přezkumu napadeného rozsudku, přičemž se nejprve věnoval závěrům městského soudu stran formy odložení žádosti a dostatečnosti jejího odůvodnění žalovaným, kterou stěžovatel zpochybnil v kasační stížnosti.

pokračování

[26] Podle § 17 odst. 1 informačního zákona (...) *povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací*. Dle odst. 3 téhož ustanovení *v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace*. Z oznámení musí být zřejmé, *na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena* (...). Dle odst. 5 téhož ustanovení pak platí, *že poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady*. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezaplatí, *povinný subjekt žádost odloží* (...).

[27] Již z usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 9. 2010, č. j. Konf 115/2009-34, č. 2301/2011 Sb. NSS, vyplývá, že pokud je žádost odložena pro nezaplacení, může žadatel proti takovému rozhodnutí brojit žalobou ve správním soudnictví, přičemž správní soud věcně přezkoumá otázku nezaplacení a bude se mimo jiné zabývat též výší předepsané úhrady. Tento závěr dlouhodobě zastává i navazující judikatura Nejvyššího správního soudu, která odložení žádosti považuje za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Skutečnost, že rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., ovšem neznamená, že se formálně jedná o rozhodnutí nebo usnesení ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[28] V rozsudku ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012-62, č. 2959/2014 Sb. NSS, na který přílehavě odkázal městský soud, Nejvyšší správní soud upozornil, že „*zákonodárce neměl v úmyslu podrobit poskytování informací podle tohoto zákona obecné úpravě správního řízení tak, jak je provedena správním řádem*“ (bod 45) a že „*ze zákona o svobodném přístupu k informacím nelze dovodit, že by rozhodnutí o odložení žádosti mělo mít formu a náležitosti usnesení podle správního řádu*“ (bod 47). Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uzavřel, „*že rozhodnutí o odložení žádosti o informace podle ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím nemusí být vydáno formou usnesení podle správního řádu a je možné samotné rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím pouze poznamenat do spisu; zároveň však zdůrazňuje, že žadatel musí být o vydání tohoto rozhodnutí povinným subjektem prokazatelným způsobem vyrozuměn, aby mohl efektivně využít svého práva na soudní ochranu podáním žaloby ve správním soudnictví*“ (bod 49). K tomu lze poznamenat, že hovoří-li citovaný rozsudek o „*rozhodnutí o odložení žádosti*“, nemá tím na mysli vydání formálního správního rozhodnutí (§ 67 a násl. správního řádu). Naopak výslovně uvádí, že „*za dostačující pak lze považovat i neformální písemné sdělení o odložení žádosti o informace pro nezaplacení požadované úhrady*“, u kterého postačí, aby „*bylo alespoň stručně zdůvodněno*“ (tamtéž bod 49).

[29] Stěžovatel se proto mylí v tom, že by odložení jeho žádosti muselo být učiněno formalizovaným způsobem, tzn. formálním usnesením vydaným dle § 76 správního řádu, nebo dokonce rozhodnutím s náležitostmi dle § 67 a násl. správního řádu. Takový požadavek z právní úpravy ani ustálené judikatury neplyne. Postačuje faktický úkon, jímž je žádost odložena bez dalšího věcného vyřizování, o čemž se učiní poznámka do spisu, a následné zaslání stručně odůvodněného sdělení žadateli (zde stěžovateli), kterým bude o odložení z důvodu nezaplacení požadované úhrady vyrozuměn.

[30] Z navazující judikatury Nejvyššího správního soudu pak vyplývá, že správní soudy se na základě žaloby směřující proti tomuto neformálnímu rozhodnutí zabývají rovněž

obsahem písemného oznámení o požadované úhradě (§ 17 odst. 3 informačního zákona), jakož i tím, jak se nadřízený orgán věcně vypořádal se stížností směřující proti tomuto sdělení (§ 16a odst. 7 informačního zákona): „*Pokud povinný subjekt žádá úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, musí odůvodnit, proč se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací a nejde o vyhledávání běžné. V písemném oznámení o požadované úhradě musí povinný subjekt uvést, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena, tzn. musí uvést nejen jednotkovou sazbu a počet hodin, po které by trvalo vyhledání informace, ale též náležitě odůvodnit, v čem mimořádná rozsáhlost vyhledávání spočívala*“ (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016-32, bod 17, nebo ze dne 5. 2. 2021, č. j. 1 As 281/2020-42, č. 4164/2021 Sb. NSS, bod 28, pozn.: zvýraznění podtržením zde i dále v textu doplnil Nejvyšší správní soud).

[31] Z právě uvedeného tedy vyplývá přesně opačný závěr, než který stěžovatel prezentuje v kasační stížnosti. Stěžovatel se domnívá, že dřívější úvahy povinného subjektu stran mimořádně rozsáhlého vyhledání informace musejí být obsáhle a široce znovu popisovány ve vyrozumění o odložení žádosti. Ve skutečnosti však důvody, pro které povinný subjekt úhradu požadoval, již nemusejí být seznatelné přímo z tohoto vyrozumění. Z hlediska následného soudního přezkumu postačuje, lze-li je zjistit z dřívějších aktů vydaných ve věci, zejména z písemného požadavku na úhradu. Podstatné je, zda povinný subjekt materiálně žadateli takové odůvodnění poskytl, nikoli forma, jíž tak učinil.

[32] Nejvyšší správní soud má v tomto případě ve shodě s městským soudem za to, že odůvodnění žalovaného stran *mimořádně rozsáhlého vyhledání informací* je dostačující a přezkoumatelné také co do svého obsahu. Žalovaný sdělil stěžovateli nejen hodinovou sazbu a počet předpokládaných hodin vyhledání stěžovatelem požadovaných informací, ale rovněž vysvětlil, v čem konkrétně mimořádná rozsáhlost vyhledání spočívá (pouhé typové vymezení požadovaných dokumentů v žádosti a z toho plynoucí nezbytnost je ručně dohledat v jednotlivých správních spisech v důsledku nemožnosti vyhledat konkrétní dokument a příslušný spis zadáním typového názvu správního aktu či příslušného ustanovení dotčeného právního předpisu v informačním systému). Součástí vysvětlení žalovaného byl také jeho kvalifikovaný odhad předpokládaného času na vyhledání informací. Žalovaný popsal, že při vyřizování žádosti zjistil, že by bylo třeba projít celkem 72 správních spisů, které by mohly obsahovat žalobcem požadované dokumenty. Tyto spisy bude nutno manuálně prohledat, požadované dokumenty identifikovat a zpracovat je pro účely jejich poskytnutí. Dále žalovaný popsal, že z celkových 72 spisů pracovník žalovaného za účelem poskytnutí požadovaných informací zpracoval zkušební vzorek o velikosti 24 spisů (tzn. $\frac{1}{3}$ z celkového počtu), což trvalo celkem jednu hodinu. Z toho žalovaný odvodil potřebu dalších dvou hodin práce na zbývajících dvou třetinách spisů a stanovil celkovou časovou dotaci pro vyhledání požadovaných informací na tři hodiny. Popsané vysvětlení jako celek považuje Nejvyšší správní soud za dostatečně podrobné a přezkoumatelné.

[33] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se stěžovatelem ani v tom, že popsany kvalifikovaný odhad žalovaného odporuje požadavkům Ústavního soudu, jak byly obecně shrnuty v nálezu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. III. ÚS 3339/20 (N 125/106 SbNU 344), body 36 a 37. V tehdejší případě se jednalo o nedostatečný povšechný odhad povinného subjektu, který nebyl konkrétně podložen (body 41 až 43 nálezu). V nyní souzené věci

pokračování

žalovaný naopak popsal, jak k výsledku dospěl, a jeho odhad tak byl založen na výsledku reálné hodinové práce pracovníka žalovaného na zkušebním vzorku spisů. Závěr žalovaného se tedy opírá o „*reálnou skutečnost, tedy skutečný čas vynaložený na popsání činnosti*“ (bod 37 nálezu). Rovněž je vhodné zmínit, že zásadním důvodem pro zásah Ústavního soudu v tehdejší věci byla skutečnost, že povinný subjekt mohl jednoduchým postupem sedm z osmi požadovaných údajů poskytnout, což však neučinil (bod 47). Právě uvedené tedy nyní souzenou věc výrazně odlišuje od tehdejšího případu, a citovaný nálezh proto není bez dalšího mechanicky přenositelný na nyní posuzovaný případ, jakkoli lze vycházet z jeho zobecňujících závěrů.

III.3 Otázka existence požadovaných dokumentů

[34] Podle § 3 odst. 3 informačního zákona se *informací pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního*. Tato definice pojmu *informace* je obdobou definice pojmu *dokument* v čl. 2 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Z obou definic vyplývá, že je třeba rozlišovat *obsah* (tedy nehmotnou informaci) a jeho hmotný *nosič*. Zákon o svobodném přístupu k informacím klade důraz na obsahovou povahu informace, žadatel o informace tedy může identifikovat informaci, o jejíž poskytnutí žádá, toliko obsahově (informace sama o sobě). Není povinen označovat nosič, v němž je informace zachycena (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2023, č. j. 6 As 50/2022-28, bod 22). V tomto případě stěžovatel po žalovaném požadoval sdělení všech spisových značek a kopií výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací za konkrétně vymezené období.

[35] Informační povinnost nastává pouze v případě informací reálně existujících, zaznamenaných a jsoucích v dispozici povinného subjektu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 As 24/2015-36, nebo ze dne 15. 10. 2015, č. j. 6 As 38/2015-51). Vždy je však třeba rozlišovat mezi požadavkem na poskytnutí informace skutečně neexistující a požadavkem na sdělení, zda určitá skutečnost nastala, zda povinný subjekt vykonával určitou činnost, ad. Negativní zjištění v případě druhého typu požadavků sice nebude obvykle písemně zachyceno (např. nebude existovat záznam o nevykonání určité činnosti), to však neznamená, že se jedná o neexistující informaci, kterou nemusí povinný subjekt poskytnout. O zaznamenanou informaci totiž půjde i tehdy, pokud požadovaný údaj vyplývá z jiných zaznamenaných informací. Informací tak může být i negativní odpověď na otázku po existenci určité skutečnosti (shodně FUREK, A., ROTHANZL, L., JIROVEC, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 178 a 179).

[36] Nejvyšší správní soud proto přisvědčuje závěrům městského soudu, že informační hodnotu má i sdělení, že povinný subjekt žádným požadovaným a pouze typově vymezeným dokumentem nedisponuje. Ačkoli se stěžovatel v žádosti výslovně netázal na to, zda jím typově vymezený dokument v uvedeném období žalovaný vůbec vydal (nepoložil tedy výslovně otázku po existenci této skutečnosti), je nutno zdůraznit, že požadavek na poskytnutí kopií nosičů typově vymezeného dokumentu v sobě vždy implicitně obsahuje rovněž požadavek na zjištění, zda takový akt vůbec ve vymezeném

období vydán byl, resp. zda má jeho nosič povinný subjekt ve své dispozici. Pokud tomu tak je, poskytne povinný subjekt informaci v podobě kopií nosičů takového dokumentu (resp. takových dokumentů). Pokud nikoli, poskytne povinný subjekt informaci v podobě sdělení, že takový dokument se na žádném jím drženém nosiči z konkrétně v žádosti vymezeného období nenachází.

[37] Dle Nejvyššího správního soudu se stěžovatel sice pokouší na základě sofistikované jazykové argumentace (důrazem na pojem *vyhledání* oproti praxi užívanému pojmu *vyhledávání*, aj.) vytvořit dojem, že § 17 informačního zákona umožňuje požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací toliko v případě pozitivního dohledání typově vymezených dokumentů. Zcela však pomíjí, že *vyhledání* a *poskytnutí* jím požadované informace (dokumentu) v sobě zahrnuje jak situaci, v níž žalovaný určité nosiče obsahující požadované informace dohledá, tak situaci, kdy takové nosiče nedohledá a informaci představuje „toliko“ negativní odpověď. Jedná se o rub a líc téže mince, které od sebe nelze uměle oddělovat.

[38] Zatímco v případě žádostí dostatečně identifikujících nosič požadované informace, a to např. prostřednictvím čísla jednacího, spisové značky, data vydání, apod., nelze pátrání po takovém nosiči započítat do času vyhledání informace, neboť jejich správné a dohledatelné uložení je interní záležitostí povinného subjektu, lze naopak při vyřizování žádosti o informace neobsahující identifikaci jejich nosiče, do času vyhledání informace oprávněně zahrnout i čas, který pracovník povinného subjektu stráví identifikací nosičů, na nichž by požadované informace mohly být zaznamenány (shodně k tomu FUREK, A., ROTHANZL, L., JIROVEC, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 176 a 177).

[39] Pro ilustraci lze v této souvislosti odkázat na závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2017, č. j. 7 As 231/2017-28, bod 30, v němž se soud vyjádřil i k povinnosti úhrady za vyhledání v případě negativního výsledku lustrace povinného subjektu: „Podle tohoto přepisů je jádrem onoho rozsáhlého vyhledání informací jejich vyhledání a načtení z archivu a následné zpracování načtených dat. Je zcela pochopitelné, že poté, co stěžovatel částku zaplatil, zdravotní ústav data načtl a vyhledal a teprve tehdy zjistil, že část z nich již neexistuje. Pokud by je nejprve vyhledal a načtl, a tím ověřil, zda je fakticky má nebo zda musí žádost zčásti odmítnout, znamenalo by to, že by věnoval vyhledání informací úsilí, které má být zpoplatněno, bez ohledu na to, zda stěžovatel úhradu zaplatí nebo nikoli. To by ovšem popíralo smysl § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím, kterým je nahradit povinným subjektům náklady, které mají s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.“

[40] Výše provedený výklad nepovažuje Nejvyšší správní soud za rozporný ani s čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, dle kterého *státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti*. Dle téhož ustanovení totiž platí, že *podmínky a provedení stanoví zákon*, přičemž informační zákon skýtá pro takový výklad dostatečnou oporu. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že jeho výklad neporušuje ani ústavní příkaz šetřit při omezování základních práv a svobod jejich podstatu a smysl (čl. 4 odst. 4 Listiny). Popsaný výklad je totiž souladný se smyslem a účelem institutu úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací stručně upraveného v § 17 odst. 1 informačního zákona, jehož ústavní konformitu nezpochybňuje ani

pokračování

stěžovatel. Cílem této zákonné úpravy je refundovat povinnému subjektu oprávněné náklady mimořádně rozsáhlého vyhledání spojené s vyřízením žádosti o poskytnutí informací, jak ostatně Nejvyšší správní soud shodně judikoval v minulosti. S výkladem dotčeného ustanovení učiněným městským soudem se tedy Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[41] Pro úplnost pak Nejvyšší správní soud podotýká, že městský soud nepochybil ani tím, že se v posuzované otázce odchýlil od závěrů vyslovených jiným senátem téhož soudu v podobné věci. Nyní rozhodující osmnáctý senát městského soudu nebyl v tomto případě vázán právním názorem pátého senátu vysloveným ve věci sp. zn. 5 A 36/2022 a nebyl povinen svůj odlišný právní názor, který v nyní přezkoumávaném rozsudku opřel o komplexní, racionální a konkurující argumentaci předem stěžovateli oznamovat. Zajištění jednoty rozhodování krajských soudů je úkolem Nejvyššího správního soudu mimo jiné právě tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech proti rozsudkům krajských soudů (§ 12 odst. 1 s. ř. s.).

III.4 Absence funkcionality informačního systému

[42] K dané otázce Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že Ústavní soud obecně připouští, že v případě údajů, které nejsou evidovány v informačním systému povinného subjektu, je zcela namístě jejich vyhledání v listinných podkladech, což lze podřadit pod mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací a je možné za ně stanovit úhradu (viz bod 56 opakovaně zmiňovaného nálezu sp. zn. III. ÚS 3339/20, jehož se dovolává i stěžovatel).

[43] Při zvažování oprávněnosti požadavku na úhradu mimořádně rozsáhlého vyhledání informace je však třeba zkoumat racionalitu postupu povinného subjektu při vyhledání: „Pokud ovšem vyhledání informace trvalo nepoměrně déle, než bylo k vyhledání informace objektivně nutné, a to pouze z důvodů zjevně nevhodného postupu povinného subjektu, nelze tuto skutečnost klást k tíži žadatele o informaci. Jinými slovy, náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání informací musí být zároveň náklady účelně vynaloženými. Po žadateli nelze spravedlivě požadovat úhradu za činnost povinného subjektu, která zjevně přesahuje míru objektivně potřebnou k získání a poskytnutí informace“ (viz výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 326/2016-32, bod 15, či opět nálezu sp. zn. III. ÚS 3339/20, bod 54). V tomto kontextu je tak třeba zvažovat rovněž možnost využití informačních technologií, které mohou proces vyhledávání výrazně urychlit.

[44] V rozsudku č. j. 6 As 326/2016-32 Nejvyšší správní soud řešil situaci, kdy v informačním systému povinného subjektu absentovala funkcionality, která by vůbec umožňovala vyřízení podané žádosti o informaci jako takové. Již tehdy přitom Nejvyšší správní soud považoval za důležité hledisko potřeby takové funkcionality pro řádný výkon činností povinného subjektu (bod 21 citovaného rozsudku).

[45] V rozsudku ze dne 14. 11. 2019, č. j. 8 As 244/2018-82, č. 3958/2020 Sb. NSS, se pak Nejvyšší správní soud přímo zabýval otázkou, zda absence určité funkcionality (naprogramovaného kritéria pro vyhledávání určitých rozhodnutí v interním informačním

systemu povinného subjektu) zakládá důvodnost stanovení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací (bod 23). Za rozhodující v této souvislosti považoval odpověď na otázku, zda taková funkcionalita představuje „nezbytnou podmínku pro řádný výkon funkce“ povinného subjektu (bod 24), kterou samozřejmě není myšleno vyřizování žádostí o informace. V tehdejší věci žadatel požadoval po Nejvyšším soudu jako povinném subjektu všechna usnesení, jimiž byl ustanoven zástupce pro dovolací řízení ve vymezeném období. V informačním systému povinného subjektu nebyla tato usnesení samostatně evidována, a pro poskytnutí informace by tak bylo třeba manuálně projít stovky soudních spisů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se v případě těchto usnesení „*nejedná o rozhodnutí, u nichž by byla nezbytně nutně dána potřeba samostatné a dále podrobněji strukturované evidence v rámci vnitřního informačního systému z důvodu jejich vyhledávání pro účely rozhodovací či jiné činnosti žalovaného*“ (rovněž bod 24). Nejvyšší správní soud poznamenal, že ačkoli by bylo vhodné, aby povinný subjekt jako vrcholný soudní orgán měl k dispozici takové programové vybavení, které by mu umožňovalo vyhledávat v rámci vnitřní evidence na základě rozličných kritérií i mezi těmito usneseními, nejedná se o funkcionalitu nezbytnou. Požadovaná usnesení dle citovaného rozsudku nedosahují „*takového významu pro další činnost žalovaného Nejvyššího soudu, aby bylo třeba bezpodmínečně trvat na tom, že je žalovaný musí v rámci vnitřní databáze strukturované (např. podle výsledku takového usnesení) evidovat způsobem, který by umožňoval jejich vyhledání snazší cestou, než jakou mu jeho podmínky a technologické zázemí v době vydání napadeného rozhodnutí umožňovaly*“ (bod 25). Až následně Nejvyšší správní soud připojil obecnou úvahu, již se stěžovatel dovolává v kasační stížnosti: „*(...) s vědomím organizační a finanční náročnosti provádění změn ve vnitřních informačních systémech [soud] dodává, že rezignace na řádné vedení a rozvoj interních evidencí či databází samozřejmě nemůže představovat nástroj, prostřednictvím něhož by se povinné subjekty mohly vyhýbat poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání a požadovat finanční úhradu ze strany žadatelů. Takovým umělým vytvářením bariér ztěžujících přístup k informacím by nepochybně docházelo k nepřijatelnému zásahu do práva na informace. Ostatně požadavky na vyhledávací možnosti v rámci vnitřních informačních systémů se nepochybně budou s plynutím času a technickým rozvojem stále zvyšovat, což nepochybně bude mít svůj odraz i v nahlížení na „mimořádnost“ vyhledávání určitých informací, resp. „běžnou“ činnost povinných subjektů*“ (bod 26).

[46] Rovněž v nedávném rozsudku ze dne 16. 1. 2025, č. j. 7 As 230/2024-24, bod 19, Nejvyšší správní soud potvrdil, že pro povinnost disponovat určitou konkrétní funkcionalitou vnitřního informačního systému je rozhodující její význam pro povinný subjekt jako vykonavatele veřejné moci.

[47] Je tedy zřejmé, že z výše uvedené judikatury nelze bez dalšího dovozovat, že by kritériem pro povinné vybavení orgánů veřejné moci určitým informačním systémem nebo pro povinné doplňování nejrůznějších funkcionalit měla být potřeba zrychlení vyřizování žádostí o informace v rámci svobodného přístupu k informacím. Takový apel na veřejnou moc z rozsudků Nejvyššího správního soudu neplyne, jakkoli se stěžovatel pokouší naznačovat opak. Nejvyšší správní soud naopak vždy spojoval povinnost disponovat určitou funkcionalitou v rámci informačního systému povinného subjektu výhradně s nezbytnou potřebou *řádného výkonu funkce konkrétního orgánu veřejné moci*.

pokračování

[48] Městský soud proto v napadeném rozsudku dospěl ke správnému závěru, že v případě výzev, které za účelem bezodkladného zastavení stavebních prací vydává stavební úřad v rámci kontrol probíhajících staveb v jednotlivých stavebních řízeních nebo v řízeních o odstranění stavby (případně i mimo tato řízení), žádný právní předpis nestanoví povinnost takové úkony souhrnně evidovat. Správně také zohlednil individuální povahu těchto výzev a jejich kazuističnost, z čehož plyne, že jejich přesah a možné zobecnění je značně limitované (obdobně viz citovaný rozsudek č. j. 8 As 244/2018-82, bod 25). To pro běžnou činnost žalovaného tedy nezakládá potřebu vést jejich souhrnnou evidenci, či nutnost zavádět funkcionalitu rychlého dohledání veškerých takto vydaných výzev v informačním systému za libovolně zvolené období. Nejvyšší správní soud souhlasí i se závěrem městského soudu, že pro potřeby plnění úkolů stavebního úřadu postačuje, že lze konkrétní výzvy dohledat manuálně. K argumentaci obsažené v kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud dodává, že pro zajištění jednotnosti rozhodování stavebního úřadu v obdobných případech (jakkoli je s ohledem na kazuističnost těchto výzev zobecňování složitější), postačuje odbornost a profesní zkušenost pracovníků žalovaného a jimi vytvořené vlastní pomůcky (např. vzory, vlastní evidence vybraných výzev či jejich částí vydaných z minulosti pro jejich zobecňující přesah, ad.). V praxi stavebních úřadů není nezbytné, aby vždy při vydávání nové výzvy k bezodkladnému zastavení prací úřad dohledával a procházel všechny typově shodné výzvy, které vydal v minulosti. Ke způsobům dosahování jednotnosti rozhodování lze opět citovat ze závěrů rozsudku č. j. 8 As 244/2018-82, bod 24: *„Některá usnesení o ustanovení zástupce pro dovolací řízení mají zobecňující potenciál a jejich vnitřní evidence (zejm. pokud jde o sjednocování rozhodovací činnosti) je namístě. Toho však lze dosáhnout i jinak a efektivněji než vyhledáváním v rámci všech takovýchto usnesení v prostředí vnitřního informačního systému.“*

[49] V návaznosti na výše uvedené tak lze shrnout a uzavřít, že stěžovatelem požadovaná funkcionalita není pro své potřeby a výkon činnosti žalovaného stavebního úřadu nezbytně třeba, informační systém žalovaného pracuje s konkrétními proměnnými vztahujícími se vždy ke konkrétnímu řízení (parcelní čísla pozemků, účastníci řízení, ad.). Absence stěžovatelem požadované rešeršní funkcionality systému tak nebyla překážkou pro stanovení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Nejvyšší správní soud v přístupu žalovaného nespatřuje rezignaci na řádné vedení a rozvoj jeho interní evidence či databáze, které se zcela jistě neodvíjejí od stěžovatelem vznášeného požadavku na co nejrychlejší vyřízení žádostí o informace, nýbrž od potřeb stavebního úřadu spojených s výkonem jeho působnosti. Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by se ze strany žalovaného jednalo o umělé vytváření bariéry za účelem ztížení svobodného přístupu k informacím.

[50] Lze dodat, že stěžovatelovy představy o tom, že by stavební úřady (resp. v jeho logice všechny orgány veřejné správy) měly disponovat databázemi s množstvím proměnných umožňujících rychlou a pohodlnou právní rešerši podle řady kritérií, stejně jako je tomu u vrcholných soudních instancí disponujících propracovanými databázemi vlastní judikatury, jsou zcela iluzorní a nemají oporu ani v požadavcích kladených právními předpisy na běžnou náplň činnosti správních orgánů. Správní soudy poskytují ochranu veřejným subjektivním právům jednotlivce, nikoli jejich představám a tužbám. Jako zcela pochopitelná se tak v tomto kontextu jeví zmínka městského soudu, že uvedená funkcionalita (nebo zcela jinak strukturovaný informační systém, jak dodává Nejvyšší

správní soud) by byla vítaná a žádoucí, to však ještě neznamená, že taková funkcionalita je pro řádný výkon funkce stavebního úřadu *nezbytná*.

[51] Další úvahy městského soudu, s nimž stěžovatel v kasační stížnosti polemizuje, a to stran možnosti využití nástrojů umělé inteligence ať už v prostředí vnějších cloudů, či ve vnitřním prostředí informačního systému žalovaného, stejně jako nová a stále poměrně obecná tvrzení stěžovatele obsažená až v kasační stížnosti, že by postačovalo toliko nastavení jednoduchých aplikačních a databázových proměnných (resp. jediné proměnné označující typ vydaného správního aktu), jsou pro posouzení daného případu zcela nadbytečná. Zabývají se totiž otázkou, jak by úprava informačního systému měla či mohla vypadat, aby byl požadavek na poskytnutí informací jednodušeji splnitelný bez nutnosti manuálního vyhledání. Stěžovatelem požadovanou funkcionalitu však žalovaný jako stavební úřad, jak bylo řečeno výše, pro účely naplňování předmětu a cílů vlastní činnosti nezbytně nepotřebuje, a proto nebyl povinen jí disponovat pouze pro urychlení vyřizování žádostí o informace.

III.5 Mimořádná rozsáhlost vyhledání informace

[52] Pokud jde o neurčitý právní pojem *mimořádně rozsáhlé vyhledávání*, tento již byl doktrinálně vyložen a opakovaně se jím zabývala rovněž judikatura Nejvyššího správního soudu: „*O mimořádně rozsáhlé vyhledání informací se pak bude jednat tehdy, jestliže sbromáždění informací bude pro daný povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací tímto povinným subjektem, tedy jestliže vyhledání informací již v daném případě nelze s ohledem na pojetí veřejné správy jako služby veřejnosti považovat za běžnou, povinný subjekt nijak nezatěžující součást obvyklé agendy. O zvýšenou aktivitu povinného subjektu se bude jednat typicky tehdy, jestliže zaměstnanec pověřený vyřízením žádosti nebo zaměstnanci, kteří se na vyřízení žádosti podílejí, budou nuceni na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po tuto dobu věnovat vyhledání informací (vyřizování žádosti)*“ (rozsudek ze dne 23. 5. 2025, č. j. 5 As 49/2024-46, bod 27, s odkazem na definici v komentářové literatuře FUREK, A., ROTHANZL, L., JIROVEC, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 1020).

[53] Nejvyšší správní soud při výkladu tohoto neurčitého právní pojmu zdůrazňuje zejména „*množství požadovaných informací nebo jejich povahu*“, přičemž vyžadování úhrady je namístě, jde-li o „*vyhledávání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti*“. Ve shodě s výše odkazovanou komentářovou literaturou (tamtéž str. 1020) soud akcentuje i otázku, zda vyhledání informace je „*pro povinný subjekt zátěží nad míru obvyklou*“ (shodně viz rozsudek ze dne 20. 10. 2016, č. j. 5 As 35/2016-25, nebo výše citované rozsudky č. j. 6 As 326/2016-32, bod 17, a č. j. 7 As 230/2024-24, bod 17). Z těchto obecných východisek městský soud v nyní posuzovaném případě správně vycházel.

[54] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením městského soudu obsaženým v napadeném rozsudku, že v tomto konkrétním případě lze dobu tří hodin, po kterou by pracovník žalovaného musel přerušit (odložit) plnění svých běžných pracovních úkolů a vyřizovat stěžovatelovu žádost o informace, považovat za mimořádně rozsáhlé vyhledání požadovaných informací. I při zohlednění velikosti žalovaného se v tomto konkrétním

pokračování

případě jedná o zátěž nad míru obvyklou a není spravedlivé, aby žalovaný nesl náklady vyhledání informací, jestliže k tomu musí vyčlenit téměř polovinu jednodenní pracovní doby svého zaměstnance. Nejvyšší správní soud v této souvislosti opětovně poukazuje na povahu požadovaných informací, kdy stěžovatel požadoval poskytnutí kopií toliko typově vymezených dokumentů za období několika let, u nichž žalovaný souhrnnou informací nedisponoval a disponovat nemusel.

[55] Ke stěžovatelově námitce, že městský soud v této věci neprovedl žádné dokazování a jeho úvahy jsou smyšlené, Nejvyšší správní soud uvádí, že k posouzení otázky, zda žalovaným popsaná a řádně odůvodněná doba vyhledání představuje v podmínkách správního orgánu střední velikosti zátěž nad míru obvyklou, nebylo žádné skutkové dokazování ze strany městského soudu třeba. Nejvyšší správní soud konstatuje, že je obecně známou a nespornou skutečností, že žalovaný patří mezi větší úřady městských částí hl. města Prahy, a to ať už z hlediska velikosti správního obvodu, či počtu zaměstnaných úředních osob. Ani tato skutečnost však bez dalšího neznamená, že vyhledání požadovaných informací zaměstnancem úřadu po dobu téměř poloviny jeho jednodenní pracovní doby nepředstavuje pro žalovaného zátěž nad míru obvyklou, či činnost časově nenáročnou.

[56] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že pokud stěžovatel v bodě 32 žaloby popisoval své úvahy, proč se domnívá, že má být poskytnutí požadovaných dokumentů pro žalovaného snadné a že se jedná o součást jeho běžné agendy, přičemž v závěru tohoto bodu toliko zmínil, že nejde o zátěž nad míru obvyklou „*u povinného subjektu tohoto typu*“, nepředstavuje tato zmínka ani jen zárodečný žalobní bod ve vztahu k argumentaci vznesené až u ústního jednání soudu stran velikosti obvodu žalovaného, která by měla odůvodňovat nezaplatněné vyhledání informací. Městský soud proto nepochybil v tom, že se této námitce z důvodu jejího opožděného uplatnění v napadeném rozsudku více nevěnoval.

[57] Pokud se jedná o namítané pochybení soudu spočívající dle stěžovatele v aprobaci postupu žalovaného, který do času potřebného pro vyhledání informací zahrnul i ověření odeslání dohledaných dokumentů (vyloučení nedeslaných), Nejvyšší správní soud k tomu uvádí následující. Pokud stěžovatel požadoval kopie všech vydaných výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací za jím vymezené období, jeví se logickým, že žalovaný do odhadu potřebného času zahrnul i kontrolu skutečnosti, zda případně dohledaný dokument byl rovněž předán k doručení (vypraven). Lze jen podotknout, že v kontextu celkové doby potřebné pro vyhledání informací by se evidentně jednalo o její marginální část, neboť činnost pracovníka žalovaného by spočívala toliko v kontrole údajů připojené doručenky. Se stěžovatelem tak lze v této souvislosti souhlasit toliko do té míry, že odkaz městského soudu na bod 35 citovaného nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3339/20 nebyl v tomto ohledu zcela přiléhavý, neboť se zabývá spíše časem potřebným pro anonymizaci údajů v kopiích poskytovaných dokumentů. Zbývající úvahy městského soudu obsažené v bodě 60 odůvodnění napadeného rozsudku však ob stojí.

[58] K tvrzení stěžovatele, že nerozumí závěrům městského soudu stran nutnosti „poskládat“ požadovanou souhrnnou informaci z jednotlivých informací dostupných mu v jednotlivých správních spisech (bod 31 napadeného rozsudku), pak Nejvyšší správní soud

uvádí, že touto myšlenkovou zkratkou městský soud popsal výše vysvětlený nezbytný postup žalovaného, který při požadavku na poskytnutí kopií nosičů pouze typově vymezeného dokumentu (výzev k bezodkladnému zastavení prací) musí nejprve zjistit, zda a ve kterých spisech má nosiče požadované informace ve své dispozici. Při argumentaci obsažené v bodě 50 kasační stížnosti pak stěžovatel přehlédl, že jako příklad informace, u níž by nebylo namístě požadovat úhradu za její mimořádně rozsáhlé vyhledání, uvedl městský soud dotaz na počet žádostí o vydání *stavebního povolení*, které žalovaný ve vymezeném období vyřizoval, tedy dotaz na množinu řízení určitého typu (nikoli, jak chybně uvádí stěžovatel v kasační stížnosti, dotaz na počet vydaných *výzev k bezodkladnému zastavení prací*, v jejichž případech by žalovaný skutečně musel manuálně procházet spisy). Kasační námitka tak napadá závěr, resp. spíše ilustrační příklad, který městský soud nevyslovil. V příkladu uvedeném městským soudem se jednalo o informaci o počtu vedených typově vymezených řízení, kterou žalovaný disponuje, či ji umí snadno dohledat.

IV. Závěr a náklady řízení

[59] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[60] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. února 2026

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu